

Retorn a Interzone

Acabat el consum esnob de la cocaïna, la droga més temuda, l'heroïna, es pot convertir ara en la moda compulsiva del 95.

Als camps de refugiats espirituals d'Interzone, convenia d'entrar-hi amb una agulla hipodèrmica penjant del braç. Així era més fàcil establir comunió amb l'església mental dels seus feligresos, els ionquis il·lustrats. Era especialment convenient d'haver-se *treballat* la vena amb heroïna, la droga per excel·lència per a ser reconegut a Interzone, el país dels pàries que es taladraven la pell seca per viatjar per illes de formes espectrals.

Interzone era un espai creat per l'escriptor guru de la generació *beat*, el nord-americà William S. Burroughs, on es desenvolupa l'acció del seu celebèrrim llibre *El almuerzo desnudo*. Interzone es va convertir en un mite al qual només accedien els consumidors intel·lectuals d'heroïna. L'allau de substàncies diverses com ara cocaïna o drogues de disseny que han inundat el món en les dècades següents havia apartat el *cavall* del consum en voga. Això, i els enormes desgavells personals que ha ocasionat a mesura que s'ha anat estenent pertot arreu. Però avui, l'heroïna torna a implantar-se com un espasme de moda, cosa que semblava improbable quan era identificada com a droga pròpia de les capes socials marginals i convertida en via directa cap al cementiri. Interzone, erm literari semioníric i font creativa dels paradisos dissenyats pels enginyers de realitat virtual, torna a tenir les portes obertes. I sembla que en la segona meitat dels 90 seran bastant transitades.

Tan morta com la mort. Amb aquesta frase defineix un camell l'estat actual de la cocaïna en la bomba cinematogràfica de Quentin Tarantino *Pulp Fiction*. El perso-

SOCIETAT

natge interpretat per John Travolta, un pinxo a la recerca d'alguna cosa que ficar-se pel nas o per les venes, no sap ben bé quina droga *mercar* per *col·locar-se* aquella nit, i el camell li recomana que s'injecte heroïna de gran puresa si vol estar en l'ona. Això sí, amb una xeringa de plata, sense perill que haja estat usada, sense el fantasma de la sida voltant. La coca, la filosofia de triomf i hiperactivitat a què havia anat unida com a xampany de la droga, ja no és *in*. La cocaïna acompanyava la brillantina dels *brokers* i els diners fàcils, parlant sempre des d'un punt de vista estrictament unit a les dictadures absurdes de la moda. Alhora que la coca ha anat convertint-se en una droga de consum de masses (un estupefaent vulgar, doncs), el sistema de vida *yuppie* neoliberal que la va potenciar ha anat caient en descrèdit. I des d'un aspecte referencial, en pel·lícules que pretenen reflectir la confusió dels dies que vivim com ara *La verdadera naturaleza del amor*, és l'heroïna la substància que s'utilitza com a droga pròpia dels qui volen sumar-se a les últimes tendències. A més a més, l'extermi neuronal a què la coca sotmet l'usuari és un fet que ja es pot comprovar intensament (han de passar al voltant de 5 anys perquè se'n mostren els efectes plenament) i són moltes les veus que la consideren com el narcòtic més perillós. Cal afegir-hi que, tot i que vivim avui l'imperi de les drogues de síntesi, les més valorades per l'usuari són les que tenen un compost més alt d'heroïna. Des de la rigidesa de sensacions provocada per la cocaïna, el camí de la recerca d'estímul produïts per les drogues de laboratori ha anat de mica en mica acostant-se als efectes que ha provocat des de sempre l'heroïna, tot i que la majoria afegeixen un impuls de vitalitat que, unit al seu baix preu, les fa molt apropiades per al consum en discoteques.

L'heroïna pren el seu nom de les seues capacitats enèrgiques, i, com a fàrmac derivat de la morfina, apareix a finals del segle passat. Gràcies a l'heroïna i a l'aspirina, la fàbrica Bayer va arribar a ser un gegant químic mundial. Fins que va ser prohibida en el primer quart de segle per la seua enorme capacitat de dependència, va inundar les farmàcies de tot el món. L'Orient Mitjà i l'Orient Llunyà han estat les zones des des d'on s'ha exportat tradicionalment: el cordó umbilical que unia la guerra de Vietnam amb els EUA no era sols de vergonya i napalm, sinó també d'heroïna, que viatjava il·le-

galment fins a Amèrica. Estàndards de la contracultura com els Rolling Stones cantaven les seues alabances, i, més tard, formaria part indestruïble de l'*underground* promocionat en els inicis per artistes transgressors com Andy Warhol o Pedro Almodóvar.

Situant-nos al marc del nostre país, el regnat de l'heroïna s'implantava als anys 70, quan comença a ser consumida per un sector de la gent més progressista i contribueix a mutar-ne les idees i les vides en un desastre. Després, controlada en part per clans gitanos, arriba a les capes socials desfavorides, que comproven que amb pocs diners poden accedir-hi (amb una dosi mínima, al principi de l'hàbit de consum és possible *col·locar-se*). A poc a poc, s'esvaeix la nebulosa, es generalitzen les famílies devastades i es conceptua l'heroïna com un horror. A l'estat espanyol, van morir per sobredosi d'heroïna (segons la classificació de la policia, que no té en compte que a vegades la mort arriba per mal estat de la substància consumida) 809 persones en 1992, mentre que al 93 en van ser 642. El 1993 els delictes relacionats amb la droga, especialment amb l'heroïna, van causar, segons fonts de la policia, 647 víctimes, tot i que les forces de seguretat només van decomissar 416 kg d'heroïna, quasi 100 menys que l'any anterior. Tornant enrere quan la sida es va manifestar, i es va saber que les agulles tenien bona part de culpa en la seua propagació (i sobretot alguns ritus de camaraderia practicats pels ionquis, com punjar-se en grup amb la mateixa xeringa), l'espant encara es va unir més al consum d'heroïna. El cicle es completa i el fàrmac en qüestió es defineix com una droga de la qual han de fugir fins i tot aquells que habitualment consumeixen altres substàncies. Fins avui.

Noves estratègies. Kurt Cobain, cantant de la banda *alternativa* Nirvana, que es va suïcidar fa uns mesos destrossat per l'heroïna, és de moment l'últim màrtir del rock. La seua dona, la també música Courtney Love, és una reconeguda consumidora d'aquesta droga. El moviment *grunge*, del qual Cobain era capdavanter, destaca per un supost rebuig del sistema de comportament establert amb uns clars sentiments d'evasió i autodestrucció. És a dir: un potencial brou de cultiu per als tentacles de l'heroïna, el més evasiu i autodegeneratiu dels fàrmacs. De fet, ha estat el potent impacte d'aquest moviment entre el jovent de tot el món el fet que en bona mesura ha possibilitat la relació d'aquesta droga amb un moviment adolescent d'avantguarda, fàcilment encomanadís a la resta de la classe mitjana que no manifeste prejudicis contra la droga. Els locals de nit de Los Angeles s'han adequat a les atmosferes necessàries per a transmetre aquest corrent de

Filmoteca

de la Generalitat de Catalunya

PROGRAMACIÓ DE COMARQUES

Setmana 20 al 26 de febrer 1995

Cicle: Films Catalans a la Carta

- Dilluns, 20 **LLEIDA.** Centre Cultural Fundació La Caixa. 22.30 hores:
Els mars del sud, de Manuel Esteban Marquilles. V.C.
- GIRONA.** Casa de Cultura de Girona. 20 hores:
Un submarí a les estovalles, d'Ignasi P. Ferré. V.C.
- Dimarts, 21 **TORTOSA.** Cinema Fèmina. 22.30 hores:
Jamón, Jamón, de Bigas Luna. V.E.
- TARRAGONA.** Sala Caixa de Tarragona. 20 hores:
L'amant bilingüe, de Vicente Aranda. V.C.E.
- FIGUERES.** Teatre Municipal El Jardí. 21.00 hores:
L'última frontera, de Manuel Cussó-Ferrer. V.C.
- OLOT.** Teatre Principal d'Olot. 22 hores:
Dalí, d'Antoni Ribas. V.C.
- TERRASSA.** Centre Cultural Caixa de Terrassa. 22 hores:
Monturiol, el senyor del mar, de Francesc Bellmunt. V.C.
- Dimecres, 22 **SITGES.** Cinema El Retiro. 22 hores:
La banyera, de Jesús Garay. V.C.
- Dijous, 23 **VIC.** Teatre Atlàntida. 22 hores:
La teranyina, d'Antoni Verdaguer. V.C.
- CAMBRILS.** Cinema Municipal Rambla. 22.30 hores:
Un negre amb un saxo, de Francesc Bellmunt. V.C.
- Dissabte, 25 **MANRESA.** Cinema Sala Ciutat de Manresa. 22 hores:
Innisfree, de José Luis Guerin.

comportament, on la cocaïna i les drogues de síntesi són rebutjades, substituïdes per heroïna o LSD, en una recerca d'autenticitat i psicuedèlia. En un país tan permeable a les modes com els EUA, parlar-ne és referir-se a una tendència en augment, que, segons la tradició, és molt possible que després passe a la resta d'occident: Segons Pedro Devesa, responsable de la Direcció General de Drogodependència de la Generalitat valenciana, "l'heroïna no ha deixat mai de ser una droga molt consumida, encara que ara tinga una patina de novetat en certs sectors socials. El consum per via parenteral ha baixat bastant a Europa i als EUA, on s'ha anat substituint pels mètodes d'*esnifar-la* o aspirar-la en forma de *xinons* (la droga es crema i s'ensuma amb un tub de plàstic). Això ha estat causat per por de la sida, encara que es torna a usar la via intravenosa, però sempre amb xeringues luxoses personalitzades que no es comparteixen."

L'heroïna és molt utilitzada també per fer combinats amb cocaïna (*speedball*) o amb èxtasi i cocaïna (*trifàsics*), i també per atenuar amb els seus efectes relaxants la *baixada* de

John Travolta és un gàngster consumidor d'heroïna al film 'Pulp Fiction'. La relació de Travolta amb el personatge del camell que li ven la droga exemplifica els nous camins que recorre el fàrmac: venda personalitzada, gran puresa del producte i consum segur per evitar la sida. En la foto de la pàgina anterior, el rostre de Kurt Cobain, últim màrtir del rock addicte a l'heroïna.

la coca, l'*speed* o les drogues de síntesi. És la politoxicomania, fenomen que va causar la mort de l'actor River Phoenix i que es practica en determinats temples nocturns internacionals i del país. Per Devesa, "els narcotraficants ara aprofiten molt bé modes com la *grunge* per a fer córrer l'heroïna. És una estratègia de mercat com una altra. A més a més, els camells es preocupen de transmetre la mentida que, fumada o *esnifada*, l'heroïna és menys maligna. No és cert, els efectes secundaris són els mateixos que injectada, únicament desapareix l'amenaça de la sida." Suïssa és un dels països europeus amb un índex de consum d'heroïna més alt, i a Galícia s'han interceptat recentment importants carregaments d'heroïna que estava a punt d'introduir-se a l'estat espanyol. El tràfic d'heroïna internacional *al detall*, es va personalitzant: els camells de Nova York passen les drogues més dures amb marques i bosses atractives, assegurant-ne la puresa al client amb possibilitats econòmiques per tal d'arribar a una clientela selecta. Es pot trobar heroïna de distintes marques com Play-Boy, Head Line o

PER DESCOMPTAT QUE, A PART DEL MERCAT DE LES FLORS, HI HA ALTRES MANERES DE CONÈIXER ELS ESPECTACLES INTERNACIONALS.

MADHAVI MUDGAL. Índia. Odissi. Octubre. MALAVIKA SARUKKAI. Índia. Bharata Natyam. Octubre. BUSTAN ABRAHAM. Israel. Octubre. ZIRYAB. Israel. Octubre. GERARDO NUNEZ. Jucal. Octubre. AS YOU LIKE IT. William Shakespeare. Cheek By Jowl. Novembre. ACREEDORES. August Strindberg. Pez Luna Teatro. Novembre-desembre. LA FURA DELS BAUS. M.T.M. Novembre-desembre. OTELLO. William Shakespeare. Josep M. de Sagarra. Desembre-febrer. LOS LOS. Pourquoi pas? Desembre-gener. ESTEVE Y PONCE. Los pájaros fontaneros. Gener. EL GUSANO IMPASIBLE. La línea de Baba. Ramon Colomina. Febrer. DANAT DANSA. El cielo está enladrillado. Dahrendorf-Ordóñez. Febrer. KARAS. Noiject. Saburo Teshigawa. Febrer. LA CUADRA DE SEVILLA. Identidades. Salvador Tavora. Febrer-març. LES ESCORXADORES. Sarah Daniels. Febrer-març. ROSAS. Amor constante. Anne Teresa de Keersmaeker/Thierry de Mey. Març. MAL PELO. Dol/Zarco (Nova creació). Març. LEÇONS DE TÈNBRES i RAGA D'ALTES HORES DE LA NIT. Charpentier- música hindú. Març. MONAJACT YULTCHIEVA. Uzbekistan. Març. TRÀNSIT. El punt de la memòria. Maria Rovira. Març-abril. UR TEATRO. Romeo y Julieta. Elena Pimenta. Abril-maig. CARLES SANTOS. L'esplèndida vergonya del fet mal fet. Abril. DIA INTERNACIONAL DE LA DANSA. Abril. CIA MAR GÓMEZ. (Nova creació). Maig. XII MARATÓ DE L'ESPECTACLE. Juny.

Fitxer col·labora:
EL PAIS

MERCAT DE LES FLORS
LA BARCELONA AMB INQUIETUDS

Organitzat:
Ajuntament de Barcelona
Institut Municipal Barcelona Espectacles

Happy Day. Garanteixen que cada dosi provoca un viatge llarg i sense problemes. Res a veure amb l'habitual passeig pels barris *xinos* que el consumidor havia de fer per aconseguir la droga.

Per a eludir l'impuls que els republicans nord-americans, materialitzat en la figura del congressista Newt Gringich, donen a la repressió de les drogues, els traficants han inaugurat una sèrie de *geoestratègies* globals. Els objectius són despistar la DEA (policia antidroga americana) i aprofitar-se de les modes. Així, a les grans capitals de la droga

RAFA GIL

com Chicago, Miami o Nàpols, les xarxes de cocaïna s'acompanyen de tràfic d'heroïna, menys controlat pels serveis secrets i la policia, que fins ara el consideraven en desús. A Nicaragua, Guatemala i a Medellín (Colòmbia) es poden detectar immensos conreus de rosella, dels quals s'extrau l'heroïna, per afrontar la demanda internacional. Es tracta d'una estudiada reconversió, o compatibilització, comercial amb productes usuals com la coca: la policia ja no pot pensar només en Orient quan es planteja estudiar les xarxes d'heroïna, com no pot pensar solament en cocaïna quan es referesca a Medellín. I és que els *narcos* de Colòmbia ja van amenaçar fa temps els Estats Units d'ofegar en heroïna els seus centres neuràlgics si insistien a imposar

Procés per a fer un 'xino': aspirar l'heroïna després de cremar-la és un mètode en alça de consum d'aquesta droga. Tot i que evita el possible contagi de la sida, no redueix els efectes destructius de l'heroïna.

al Govern colombià un tractat d'extradició que permetera a la DEA de portar a judici als EUA els tsars de la droga llatinoamericans. A Nova York, són els llatins els qui contolen l'heroïna, amb un nítid sentiment de domini sobre els anglosaxons consumidors: qui té la droga, té el poder als carrers.

Hi ha també una raó molt poderosa que explica que els narcotraficants hagen decidit potenciar l'heroïna: és una droga còmoda, pràctica i rendible, que dona més beneficis il·legals que la cocaïna i l'èxtasi. Segons P. A., jove valencià consumidor eventual d'heroïna, "el *cavall* pots consumir-lo tranquil·lament a casa un dia qualsevol mirant la televisió. Et sents als núvols i ja està. La coca o l'èxtasi, no, els seus efectes eufòrics obliguen a consumir-les quan vas de festa. Aquell qui aprecie el valor de les drogues, sempre es decidirà per l'heroïna". Fa poques setmanes, a Alginet (la Ribera Alta) la policia va confiscar una partida d'un quilo d'heroïna de gran puresa, la que provoca col·lapses cardíacs i és més desitjada pels consumidors: "la gent torna a l'heroïna perquè et fa sentir-te al límit, al tall de la navalla", diu P. A. Avui, els camells han de vendre moltes dosis d'èxtasi per a guanyar un bon munt de diners. El mateix passa amb la cocaïna, que està molt controlada per les forces de seguretat i que només pot ser adulterada fins a un 50% (per davall d'això, perd els seus efectes i el client se sent estafat). L'heroïna, si es vol, es pot adulterar i deixar-la amb un 4% de puresa només, i encara provocarà les sensacions esperades per l'addicte. Aquesta qualitat fa que els guanys es multipliquen poderosament. El preu del gram d'heroïna és semblant al de la cocaïna (unes 10.000 pessetes), tot i que es pot aconseguir a 7.000. L'escriptor i especialista en drogues Antonio Escotado vaticina un "lògic retorn al consum d'heroïna, una vegada haja acabat la moda de la cocaïna. Les discoteques i la música hauran d'adequar-se als seus efectes, com ara ho fan amb les drogues de disseny." Consumidor ocasional d'heroïna per via nasal, Escotado la defineix com "un fàrmac molt delicat. El consumidor d'heroïna no necessita l'alcohol, com el de cocaïna, per a combatre el nerviosisme que aquesta provoca. En aquest sentit i en altres és més econòmica per a l'usuari." Per Escotado, "els narcos aprofiten les directrius de l'oferta i demanda per a arribar a un consumidor distint del ionqui tradicional. Aquesta droga aviat se sintetitzarà en laboratoris que no estaran controlats pels serveis secrets internacionals". Escotado, finalment, estableix entre els ritmes de l'ésser humà i els de la droga, un curiós paral·lisme: "La droga, com la vida, és un cercle. Allò que creïem perdut de vista, sempre torna." **Joan M. Oleaque**